

RESUM DEL SEMINARI

VIOLENCIES SEXUALS ENTRE MENORS: ABORDATGE COMUNITARI I REPTES EDUCATIUS

12 de novembre de 2024

FUNDACIÓ ESCOLTA
JOSEP
CAROL

1. OBJECTIUS

- Generar un espai de reflexió i debat interdisciplinari que permeti aprofundir en l'abordatge de les conductes sexuals inadequades, abusives i/o delictives a la infància i adolescència.
- Generar criteris específics d'intervenció davant de violències sexuals o conductes sexuals inadequades entre menors, en el context del lleure.

2. INTRODUCCIÓ

Aquest document recull els **debats i reflexions del Seminari** sobre l'abordatge de les violències sexuals a la infància entre menors en el context del lleure, organitzat per la Fundació Escolta Josep Carol. El que s'exposa a continuació és el reflex de la **diversitat de perspectives i aportacions, destacant els punts de consens i identificant els reptes pendents** sobre els quals cal seguir treballant.

Així doncs, aquest document no és una guia d'aplicació directa davant de casos, sinó que ofereix nocions bàsiques sobre les pautes d'actuació i cal complementar-ho amb el marc de referència que estableix el *Protocol de prevenció de l'abús sexual en el lleure (2020)*.

Agraïm la participació i implicació de totes les membres del seminari que han fet possible aquest treball col·lectiu.

2.1 Marc legal

Llei Orgànica 8/2021 de Protecció integral de la Infància i l'Adolescència davant de la violència.

La Llei Orgànica de Protecció Integral a la Infància i l'Adolescència davant la Violència (LOPVI) és una normativa espanyola que té com a objectiu prevenir, detectar i respondre de manera efectiva a qualsevol forma de violència contra infants i adolescents. Aquesta llei estableix com a criteris generals la prohibició de tota forma de violència, la prioritat de les actuacions de caràcter preventiu, la promoció del bon tracte a l'infant i adolescent, i el reforç de l'autonomia i capacitació de les persones menors d'edat per a la detecció precoç davant possibles situacions de violència.

Protocol de prevenció dels abusos sexuals i altres maltractaments en l'àmbit de l'educació en el lleure (2018)

D'àmbit català i aprovat per Acord de Govern el 14 d'abril de 2020, aquest Protocol és una eina específica creada per abordar i prevenir situacions de risc en les activitats de lleure educatiu dirigides a infants i adolescents. Aquest document, promogut per la Direcció General de Joventut, estableix pautes per minimitzar les situacions de risc del lleure i ofereix orientacions concretes per actuar davant possibles casos d'abús sexual, maltractaments físics, psicològics o negligència a la infància i adolescència.

2. 2 Conceptes bàsics

Violència sexual a la infància i adolescència: Qualsevol acte de naturalesa sexual imposat a infants i adolescents, sovint per part d'adults o altres menors de l'entorn familiar o de confiança. Aquestes violències poden incloure actes amb contacte físic, sense contacte físic o a través de mitjans digitals.

Categories del protocol: Hi ha 3 tipus de casos: lleu, moderat i greu. La interpretació que es fa i sobre la qual es va debatre en el seminari és que els 2 primers casos (lleus i moderats) fan referència a conductes sexuals inadequades. En canvi, els casos greus són quan es produeixen situacions de violència sexual a la infància, ja que la violència sempre és greu. Aquests casos, quan són comesos per persones de 14 o més anys, poden ser constitutius de delictes.

Criteris bàsics del protocol: Són els que guien totes les actuacions dels casos.

- **Discreció:** no tothom que participa en les activitats o en l'entitat ha de ser coneixedor de la situació detectada, sinó que hi ha d'haver unes persones que seran les encarregades de gestionar les accions que s'han de dur a terme per garantir la protecció del infant, adolescent o jove
- **Transparència:** apel·la a la necessitat de comunicar tot el que ha passat o del que s'és coneixedor, oferint informació i acompanyament a les famílies i a les persones afectades.
- **Mínima intervenció necessària:** els infants o adolescents que relatin una situació de maltractament o abús sexual no han de ser entrevistats per més d'una persona de l'entitat o empresa.

3. CONCLUSIONS

3.1. Pautes d'actuació davant de les conductes sexuals inadequades (casos lleus i moderats)

Consideracions generals

- Cal tenir en compte que **qualsevol actuació (fins i tot la no-acció) és, de facto, intervenció educativa.**
- L'actuació ha d'estar alineada amb els **valors** educatius de l'entitat.
- És imprescindible utilitzar un llenguatge adequat a l'**etapa evolutiva.**
- Cal tenir en compte el **context** dels infants, el lloc on passa, etc per decidir com serà la intervenció educativa. És imprescindible la individualització de les mesures.
- Cal ser conscients de les **capacitats i competències de cada espai.** En el lleure podem fer intervenció educativa però mai serà terapèutica.
- Davant la possible manca d'eines i formació de les persones que estan als projectes d'educació en el lleure és prioritari consolidar les figures de **delegades de protecció** de cada entitat, mantenir la **formació permanent** i reforçar el **treball en xarxa** amb altres entitats i/o institucions que puguin oferir ajuda i treballar els casos conjuntament.
- Les actuacions que es facin han de ser de la **forma més orgànica** possible a les dinàmiques i hàbits de l'espai de lleure.
- La **reiteració** de conductes sexuals inadequades lleus i moderades **és un agreujant** dels fets. En aquestes circumstàncies, caldrà valorar quin altre treball es pot fer per tal que sigui eficaç i si és possible fer-ho des de l'espai educatiu del lleure.

Pautes davant la persona que rep la conducta

- L'objectiu principal és la **protecció** a la persona que rep la conducta i a la resta del grup, per evitar un mal major.
- Prioritzar l'**escolta activa i la voluntat de l'infant**. És important escoltar la paraula i les demanes de l'infant i procurar identificar quines necessitats hi ha darrere d'aquestes per donar-hi resposta.
- Actuar amb discreció per **evitar l'estigmatització i/o la revictimització**.
- Centrar-se en el **benestar** de l'infant per evitar que malestar es perllongui.
- Trencar amb la **impunitat** de les conductes inadequades i no normalitzar-les i transmetre un missatge de la voluntat de construir espais el més segurs possibles a la persona, a la resta d'infants i a les famílies.
- Cal posar èmfasi en com acompanyar la **reparació dels fets i dels vincles danyats**.
- Ens podem trobar davant la situació que l'infant no vol explicar-ho a la **família**. En aquest context es pot valorar treballar amb l'infant el perquè.

Pautes amb la família

- El criteri de transparència ens obliga a **informar** la família sobre els fets i les actuacions a seguir amb un relat clar i concís. És important **corresponsabilitzar** la família com agent protector que és. Alhora, cal el **consentiment** dels progenitors per fer intervenció educativa.
- Assegurar un abordatge **coordinat** entre l'equip educatiu i les famílies.
- El **rol i l'actitud de la família de l'infant és fonamental en l'èxit** de la intervenció educativa, ja que son una peça clau en l'acompanyament de presa de consciència de l'infant i, per tant, caminar cap a la reconducció de les conductes. En els casos en els que la família no sigui col·laboradora caldrà fer un treball previ i específic amb aquesta.
- Orientar-los cap a possibles **recursos externs** en cas de necessitat.
- Davant la possibilitat que la família no legítimi l'actuació feta, cal posar èmfasi en les **finalitats educatives** de l'espai lleure on s'ha comès la conducta.

Pautes davant la persona que comet la conducta

- Per poder fer una intervenció educativa encaminada a transformar i reeducar aquestes conductes dels infants que les cometen (tal i com dicta el protocol) és cabdal que la persona que comet la conducta sigui **conscient dels fets i del que comporta**. Cal tenir en compte que la cultura de la nostra societat normalitza i banalitza certes conductes inadequades i/o violentes, fet que implica una doble tasca. Per tant, uns dels objectius de l'actuació davant de conductes inadequades és la presa de consciència.
- Parlar **individualment** amb l'infant per ajudar-lo a prendre consciència del que ha passat, buscant un lloc i un moment oportú per fer-ho.
- La intervenció educativa ha de posar el focus en **l'acompanyament a la sexualitat des de l'afirmació i no pas des del terror sexual ni la repressió o bloqueig**. Per tant, quan una conducta és adequada per etapa evolutiva però l'espai on s'ha produït no, cal posar èmfasi en no criminalitzar, reprimir o fer tabú de la conducta, sinó de l'espai en tant que adequat o no.
- Cal aturar la conducta inadequada (límits pedagògics) sense estigmatitzar ni criminalitzar l'infant. Cal fer-ho a través d'un **treball pedagògic amb l'ús de categories genèriques**.
- Potenciar l'escolta activa i identificar si hi ha **indicis de malestar emocional darrere de la conducta** i altres necessitats derivades.
- Potenciar la **reparació per restaurar vincles** i danys causats

Pautes amb el grup d'infants

- No és necessari tractar el cas amb tot el grup si es pot resoldre individualment, ja que **treballar a reacció de casos de forma grupal pot comportar rumorologia i l'estigmatització d'algunes persones**.
- En cas que es realitzi el treball grupal s'ha de prioritzar que sigui a través de **categories genèriques** com el respecte, intimitat, cos, convivència, etc. i no de casos concrets d'altres infants.

Reptes pendents

- Es poden trobar dificultats en l'acompanyament de les conductes inadequades quan existeixen **interferències a nivell ideològic, culturals, socials** per part dels infants i/o la família. S'identifica la necessitat de fer un treball preventiu i de sensibilització i, per altra banda, tenir eines de mediació (internes o externes).
- Pel que fa les **converses individualitzades amb la persona que ha comès la conducta**, s'exposa la necessitat que siguin reflexives per tal que els infants puguin prendre consciència dels fets i del que comporta. Davant d'aquesta necessitat es proposa fer **ús de l'enfocament restauratiu global i les seves preguntes restauratives**¹(són converses que cal preparar prèviament). Quan es tracta d'infants petits que potser no comprenen allò que han fet o el dany que suposa cal trencar l'esquema adult i garantir que tot el procés estigui **adaptat al seu nivell, ritme, moment evolutiu i llenguatge**. Per altra banda, **es plantegen dubtes de si des dels espais de lleure hi ha la capacitat** per fer aquest tipus d'intervencions restauratives i si és **competència** d'aquests espais realitzar-les, ja que pot suposar una indagació indeguda. Per contra, el protocol estableix la pauta de "reeduació individual o grupal", que en tractar-se de conductes inadequades i no de violències s'exposa que sí que és competència del lleure. El punt en comú entre aquestes dues perspectives és que per fer aquest tipus d'actuació cal haver **informat a les famílies** respectives dels infants i tenir el seu **consentiment**.

1. https://www.gramenet.cat/fileadmin/Files/Ajuntament/xarxavalors/enfocament_restauratiu/Institut_Can_Periquet_Mirada_restaurativa.Institut_restauratiu.pdf

3.2. Pautes d'actuació davant de les violències sexuals infantils (casos greus)

Consideracions generals

- Davant de situacions de VSI el protocol marca que l'actuació que s'ha de fer és aturar la conducta, comunicació amb les famílies dels infants involucrats, conseqüències disciplinàries i notificació a la DGAIA i a la Fiscalia de menors (>14 anys). En primer lloc, cal distingir que els infants menors de **14 anys són inimputables i els que tenen entre 14 i 17 sí que ho són**. Aquest fet suposa una diferència directe entre com i quan podem intervenir.
- Les **conseqüències disciplinàries** s'acostumen a concretar amb l'expulsió temporal o definitiva de la persona que comet la conducta. En aquest sentit, per poder treballar una reentrada a l'espai educatiu després d'una expulsió temporal cal tenir en compte l'estat del procés judicial. S'exposa que només es podrà treballar la reentrada si aquest s'ha arxivat o si la sentència desestima el delicte.
- En els casos dels menors de 14 anys (inimputables) la reentrada haurà de seguir altres criteris i pautes al marge del sistema judicial.
- El temps entre que es notifica el cas a la Fiscalia o es fa la denúncia fins que **l'audiència resol si s'admet a tràmit o no és de 19 mesos de mitjana**. S'apunta que aquest temps, per un infant, és gairebé una expulsió definitiva.
- Ara bé, més enllà del marc judicial cal tenir en compte la **vessant social, psicològica, de vincles i de convivència**, entre d'altres, per plantejar una possible reentrada.
- Cal **minimitzar la rumorologia** i actuar amb discreció per evitar la revictimització i l'estigma dels menors involucrats. Alhora, cal reconèixer les limitacions dels equips educatius, especialment pel que fa a aspectes que queden fora del seu control. Les famílies i els infants sovint interactuen i comparteixen informació fora de l'espai educatiu de lleure, fet que s'accentua en entorns de pobles o ciutats petites, on la proximitat social pot amplificar aquestes dinàmiques.
- És imprescindible fer un abordatge tenint en compte **totes les parts i posant al centre la protecció** de tots els infants i adolescents.
- Cal fer servir un **vocabulari** comú, concret, sense eufemismes i que no sigui ni criminalitzador ni victimitzador. Cal posar el focus en el bon tracte, el respecte i la convivència a l'espai educatiu.

Pautes davant la víctima

- L'objectiu principal és la **protecció** a la víctima i a la resta del grup, per evitar un mal major.
- **Creure** a l'infant o adolescent i validar el relat sense fer preguntes excessives per tal de **no qüestionar, alterar ni suggerionar el relat**. Cal demostrar que l'espai educatiu es tracta d'un espai que posa al centre el benestar i la protecció.
- Acceptar i acompanyar els seus sentiments i mantenir la calma, no exaltar-se ni sobreactuar.
- El primer pas per a la reparació és la **normalitat**. Cal acompanyar l'infant perquè pugui continuar les seves activitats amb normalitat.
- És important **escoltar la paraula i les demandes** de l'infant i procurar identificar quines necessitats hi ha darrere d'aquestes. Caldrà valorar des d'on es dona resposta a aquestes necessitats. Des del lleure cal evitar qualsevol treball psicològic o terapèutic.

Pautes davant la persona que comet la conducta

- **Aturar la conducta** i evitar la reiteració dels fets i la cronificació. Per fer-ho, cal posar **límits** als infants i detectar si hi ha victimització (què hi ha darrere d'aquesta conducta).
- L'objectiu ideal per garantir la transformació de la conducta i tenir el màxim de garanties de no repetició dels fets és que els infants **reconeixin els fets ocorreguts i els danys causats**. Caldrà valorar des de quin espai professional es fa aquest acompanyament i treballar en la coordinació entre professionals externs per fer una intervenció adequada.
- Assegurar que hi hagi un **procés de reflexió i responsabilització** abans de plantejar una reentrada.
- Cal **evitar l'estigmatització** de la persona. És important utilitzar un llenguatge adequat a l'**etapa evolutiva** de l'infant i que no el criminalitzi. La unificació del relat i la coordinació amb la família és cabdal.
- En els casos entre menors, la persona que comet la conducta és un infant i cal entendre-ho com un **infant en risc**. És important doncs que la intervenció també protegeixi aquest infant i per tant que la intervenció sigui curosa.

Pautes amb la família

- **Comunicar** clarament els fets, el procediment i garantir que la família entén les implicacions de la conducta i les mesures adoptades. En aquest sentit, cal **demostrar la finalitat educativa i protectora de l'entitat**.
- És important **responsabilitzar la família** com agent protector que és i assegurar un abordatge **coordinat** entre l'equip educatiu, les famílies i, en cas que sigui necessari, amb els professionals externs.
- El **rol i l'actitud de la família** de l'infant és fonamental en el procés d'aprenentatge de l'infant.
- Orientar a les famílies a possibles **recursos externs** en cas de necessitat.

Pautes amb el grup d'infants

- Cal preservar la **discreció** dels fets i de les persones involucrades a la situació.
- Com que en aquestes situacions es produeix l'expulsió temporal o definitiva dels infants que han comès la conducta és imprescindible que l'equip educatiu **consensui i unifiqui** el relat per traslladar-ho al grup. Mai s'explicaran fets ni noms, sinó que el relat ha de ser amb **categories genèriques adaptant-ho a l'edat** (faltes de respecte greus, inconviència, saltar-se pacte de convivència i política de l'entitat, etc)
- L'actuació que fem amb els infants involucrats també ha de tenir en compte que hem de **protegir a tot el grup d'infants i adolescents**.
- Promoure accions per fomentar el bon tracte i prevenir futures situacions, però **evitar treballar a reacció de casos** concrets per no fomentar la rumorologia, revictimització i estigma.
- Cal tenir en compte que els fets i la gestió d'aquests pot tenir un **impacte en la comunitat educativa i el grup d'iguals**. Així doncs, és important cuidar el vincle, la confiança i el sentiment de grup.

Reptes pendents

- Dificultat de portar a la pràctica la idea **d'assenyalar conductes, no persones**, ja que les expulsions tenen una connotació de càstig i el grup, la mateixa persona i les famílies ho acostumen a percebre així. En aquest sentit, s'apunta que un dels elements claus per evitar la criminalització és el tipus de llenguatge que utilitzem i el relat que donem. Per tant, no parlarem d'abusador i es posarà èmfasi en la importància del respecte, convivència i gaudi a l'espai i que quan hi ha conductes que ho impedeixen de forma greu, s'ha de marxar del projecte. Així doncs, el llenguatge, el relat i la mirada que fem i tenim sobre els infants és fonamental en la construcció d'imaginari. S'identifica la necessitat de millorar-ho.
- L'actuació que fem des del lleure és a partir de sospites, observació de fets o de revelacions. En el cas de les revelacions i les sospites sovint hi ha la limitació que els relats són difusos i inconsistents, lligat a que actuem sense **"presumpció d'innocència"**. Es contraposa la cura i la protecció d'una menor per sobre del dret a la presumpció d'innocència. És considerat necessari, però cal reconèixer la limitació que suposa i el conflicte que pot generar a les famílies dels infants involucrats, especialment la dels infractors. S'identifica la necessitat d'argumentar millor aquesta prioritització.
- **L'expulsió del menor que comet la conducta també pot ser un factor de risc per a aquest infant**, ja que els espais de lleure educatiu, malgrat no siguin d'educació obligatòria, són espais de socialització, de sentiment de pertinença, de vincles i d'aprenentatge. Es comparteix la necessitat de les expulsions però s'identifica aquesta limitació que, sovint, no hi donem resposta perquè l'infant i la família queden al marge del projecte.
- Pel que fa als **equips educatius** que fan la intervenció directa de l'acompanyament del cas s'assenyalen les següents **mancances**: la vinculació emocional de l'equip educatiu amb els infants i famílies involucrades, la falta de temps i formació de les voluntàries i professionals i la infantilització que es pot produir de les famílies cap a l'equip educatiu que sovint és jove. En aquest sentit, es posa en valor la formació contínua, la consolidació dels suports interns de les entitats i federacions (delegades de protecció) i suports externs de l'administració pública i altres entitats.
- Per plantejar les **reentrades** cal tenir en compte el marc judicial exposat a l'apartat de "consideracions generals".

Reptes pendents

- Des de la mirada judicial, quan **un cas s'arxiva o es desestima el delictes apareix el dret a la reinserció**, el qual es proposa que sigui la reentrada al projecte educatiu de lleure. Per altra banda s'assenyala que no només es pot tenir en compte el marc judicial, sinó també l'impacte de la situació viscuda en el si de l'entitat i la seva vessant social i de convivència, així com la pròpia Política de l'entitat.
- Més enllà del marc legal, es considera necessari avançar cap a la **implementació de processos de reentrada als espais educatius**. Tot i això, sorgeixen dubtes sobre com dur-los a terme i sobre la capacitat per fer-ho de manera adequada. Per garantir una reentrada protectora, segura i amb les màximes garanties d'èxit, **cal definir les condicions i criteris per fer-ho**.
Per exemple:
 - **L'equip educatiu** té la responsabilitat d'oferir un procés estructurat i planificat per a la reentrada
 - La **família del menor infractor** ha d'assumir el compromís i la responsabilitat d'oferir suport i acompanyament al seu fill, així com de garantir el respecte i la convivència dins l'espai educatiu.
 - La **família de la víctima** ha d'acceptar la realització del procés, entenent que aquest es fa amb les màximes garanties de seguretat i respecte per a totes les parts implicades.
 - El **menor que ha comès la conducta** ha d'haver treballat prèviament amb professionals externs, reconeixent els fets i prenent consciència del dany causat. També cal valorar si aquest menor té la voluntat i la preparació necessàries per tornar a l'espai educatiu.
 - **L'equip educatiu** ha de coordinar-se amb els professionals que han acompanyat el menor infractor, assegurant un traspàs adequat de la informació sobre el treball realitzat i la valoració del risc de reincidència. Aquest risc no es mesura només per la gravetat de la conducta, sinó per altres aspectes que defineixen la situació del menor.
 - Pel que fa a la **víctima**, és imprescindible conèixer i tenir en compte la seva opinió, assegurant que la seva veu prevalgui sense carregar-la amb responsabilitats que no li corresponen.
 - Cal valorar si és necessari treballar amb el **grup d'iguals** per facilitar l'acceptació de la reentrada del menor infractor. Aquest procés ha de realitzar-se garantint les condicions adequades per evitar l'estigmatització de la persona, tot i que queda pendent de debat com abordar aquest aspecte de manera efectiva.

Reptes pendents

- Es debat fins on arriba **la potestat de la víctima**. Seguint el criteri de mínima intervenció necessària i per tal d'evitar responsabilitzar la víctima de prendre segons quines decisions, sovint s'actua de manera immediata però sense garantir un acompanyament posterior. Això pot convertir la situació viscuda en un tema tabú per a l'infant o adolescent. Per tant, es ressalta la importància que la víctima pugui fer un treball individual de recuperació amb professionals especialitzats si ho necessita. Aquest treball podria ajudar a que, posteriorment, expressi a l'espai educatiu, les necessitats, demandes i com vol ser acompanyada.
- Per altra banda, es planteja el debat sobre què és el criteri del protocol de "**mínima intervenció necessària**". Fins l'actualitat es basava en aplicar únicament les pautes del protocol sense fer-ne un seguiment posterior ni un treball amb el grup. Es valora la possibilitat d'ampliar aquest "mínim" en funció del context, necessitats i objectius dels infants involucrats, les famílies i/o el grup d'iguals.
- S'obre el debat sobre les **metodologies punitives i les restauratives**, sobre què impliquen cada una d'elles, com es concreten i si son compatibles o no ho són.
- En els casos de VSI sovint les **víctimes marxen de l'espai educatiu**. S'exposa la necessitat de revisar les pautes d'acompanyament que es fan per valorar si son les adequades i necessàries, ja que es manifesta la importància de que les víctimes puguin recuperar la normalitat com a primer pas per a la reparació. També s'esmenta la família com a agent principal que pren la decisió i quin treball cal fer amb aquesta com equip educatiu.

4. PARTICIPANTS

Aina Guitérrez - Directora Fundació Escolta Josep Carol.

Aina Milà - Copresidenta d'Escoltes Catalans.

Alba Muro - Coordinadora Servei d'atenció a menors inimputables (DGAIA).

Almudena Gonzàlez - Directora Clínica Jurídica per a la Protecció de la Infància i adolescència (UB).

Bruna Serra - Mandràgores.

Caterina Maulini - Gerència d'Escoltes Catalans.

Elvira Matas - Coordinadora de Benestar, família i infància (Serveis socials Martorelles).

Ferran Llopart - Delegat de Protecció (Esplais Catalans).

Fàtima Marzouk - Dpt. de Dret Administratiu i Processal (UB. Estudiant en pràctiques).

Jordi Valls - Delegat ASI i protecció de menors (Associació Catalana de Scouts).

Júlia Matons - Delegada de Protecció (Escola EFA).

Marina Piñeiro - Psicòloga Clínica Equip ESTIM EFE (Sant Joan de Déu).

Mariona Bota - Delegada de Protecció (Fundació Escolta Josep Carol i Escoltes Catalans).

Marta Albi - Coordinadora de l'Escola Forca (Fundació Escolta Josep Carol).

Marta Baltanàs - Cap de projectes (Esplais Catalans).

Mireia Garcia - Delegada de Protecció (Federació Catalana de l'Esplai).

Montserrat Pedrol - Directora IES Can Periquet, especialitzada en Enfocament Restauratiu Global.

Núria Iturbe - Psicòloga impulsora de Prevensi.

Núria López - Tècnica d'Espai Segur (Minyons Escoltes i Guies).

Paula Roca - Tècnica d'Escola Forca (Fundació Escolta Josep Carol).

Pilar Polo - Responsable de Relacions Insitucionals i Consultoria (Fundació Vicki Bernadet).

Quim Segarra - Coordinador Equip de Medi Obert 5 (Dept. de Justícia, Dret i Memòria).

Ramiro Ortegón - President Plataforma PDA Bullying.

Rosa Nolla - Psicòloga (Àngel Blau).

Sandra Ceballos - Coordinadora de relacions (Minyons Escoltes i Guies).

Txell cots - Consell Directiu del MCECC.

Virgina Bueno - Responsable de feminismes (Associació Catalana de Scouts).

Xavi Nus - Delegat de Protecció (Pere Tarrés).